

Oponentský posudek k diplomové práci Pavlína Štěpánové na téma „Vztahy zdravotníků a jejich pacientů“

Diplomantka si ke zpracování své diplomové práce zvolila velmi aktuální a zároveň velmi náročné téma. V oboru sociální politiky a sociálního práva lze snad tvrdit, že jedinou podobně komplexní oblastí jako zdravotnictví, je důchodové pojištění.

Předložená diplomová práce o rozsahu 93 stran vlastního textu je systematicky členěna do osmi kapitol. Autorka nejdříve pojednává o právech pacientů z historického a poté především z mezinárodně právního hlediska. V této kapitole nepřilíší rozlišuje právní sílu jednotlivých dokumentů, o kterých pojednává, což lze nicméně v neprávnickém oboru studia prominout. Ve druhé kapitole se pak autorka soustředí na práva „duševně chorých pacientů“. Na tomto místě je snad vhodné poznamenat, že v současné terminologii se používá spíše pojem „pacienti s mentálním postižením“ či „pacienti s duševní nemocí“. Zde se práce opět soustředí na dokumenty mezinárodního práva, načež krátce pojednává o českých právních pramenech, aby tuto kapitolu uzavřela pojednáním o současné situaci v péči o duševně choré pacienty v ČR. Tuto subkapitolu by snad bývalo bylo vhodné umístit v textu jinam. Další kapitola stručně pojednává o psychických limitech realizace práv pacientů, přičemž se v této části práce autorka opět věnuje obecným skutečnostem, bez zvláštního zaměření na pacienty s duševní chorobou. V následujících třech kapitolách se práce soustředí na ekonomické, právní a organizačně systémové limity povinné solidarity ve zdravotnictví. Závěrečné dvě kapitoly práce se zabývají aspektem sociální práce ve zdravotnictví, a to jednak z pohledu zdravotníků, kteří usilují o sociální práci s pacientem, a jednak z pohledu práva pacienta na sociálního pracovníka.

Domnívám se, že právě systematika předložené práce je její hlavní slabostí. Toto tvrzení nemění nic na skutečnosti, že se autorka snažila pojmout velmi náročné téma skutečně široce a pojednat o všech aspektech, které jí v této souvislosti přišly na mysl. Negativním důsledkem této chvályhodné snahy je, že práce poněkud postrádá vnitřní logiku a uspořádanost. Práce spíše působí tak, že autorka „skáče“ od jednoho dílčího tématu k druhému a např. otázka postavení sociálního pracovníka ve zdravotnictví je řešena až v samém závěru celé práce (na posledních necelých dvaceti stranách). Kdyby naopak z této problematiky učinila autorka hlavní otázku pro zpracování práce, bylo by to bývalo možná přínosnější.

Dle mého názoru text práce navíc nepřilíší odpovídá jejímu názvu. Práce se jmenuje „Vztahy zdravotníků a jejich pacientů“, v první části však řeší spíše práva pacientů a jejich zakotvení v dokumentech především mezinárodního a evropského práva, druhá část je pak věnována vybraným obecným problémům českého systému zdravotnictví. Je rovněž škoda, že autorka neprezentuje dostatečně, k čemu ve své

práci došla, v závěru práce. Tento je spíše souhrnem poznatků již jednou uvedených v práci samotné.

Na druhou stranu je nicméně třeba vyzdvihnout odvahu diplomantky věnovat se skutečně nelehkému tématu, které má navíc velmi mnoho právních a ekonomických aspektů, které jsou pro studenta sociální práce zřejmě těžko postižitelné. Kladně hodnotím rovněž skutečnost, že autorka pracovala s velkým množstvím odborné literatury a dokumentů mezinárodního i evropského práva různé právní síly. Veškerou literaturu řádně citovala a snažila se vystihnout její základní sdělení.

Z těchto důvodů i přes výše uvedené nedostatky práce tuto doporučuji k obhajobě. V jejím průběhu doporučuji, aby se diplomantka soustředila na otázku práv pacientů s duševními chorobami ve vztahu k právní úpravě omezujících opatření obsažených v zákoně č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách. Je dle názoru autorky tato úprava dostatečná a poskytuje dostatečný prostor pro činnost sociálního pracovníka?

V Praze, 30.5.2013

doc. JUDr. Kristina Koldinská, Ph.D.

oponentka